

de dóno ori in septemana: Jol-a si Demi-a; éra candu va pretinde importantia orieloru, va ési de trei séu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune	
pentru Austria:	
anu intregu	8 fl. v. a.
diurnitate de anu	4 " " "
patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
anu intregu	12 fl.
diurnitate de anu	6 " " "

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune A lte-Postgasse Nr. 1 unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadintu Pretiulu timbrului cate 80 cr. pent. una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre anulu 1870.

Pretiturile de prenumeratiune sunt:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ diurnitate de anu	4 " " "
„ patrariu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
„ diurnitate de anu	6 " " "

20 Indrea 1869/1 gerariu 1870.

Telegramele ce sosescu din Cattaro, vorbescu despre serbatori pompoze, cu luminatiuni si cu felii de felii de fanare. Tóte acestea de bucuria, cáci a succesu pacificarea mai multoru comune escolate. Amnesti'a, ce o dede Imperatul, apoi desdaunarele promise si parte implinite, — produsera ceea ce armatele Austro-Ungariei nu fura in stare se produca. In loculu neincrederei si persecutiunilor de pana acum'a, se incuba increderea cátra guvernul. Zuppaniloru li se restituira armele; éra persónele, cele neplacute poporului, fura alungate din diregatorii.

Guvernulu deci se crede pre cale buna. Ni pare reu cá a mancatu unu picu de bataia, si a patitu unu picu de rusine, pana se ajunga pre acésta cale, ce, cu intieleptiune cátu de putiena, o potea vedé din capulu locului. Inca si mai reu ni pare cá asemene nemultiamiri, de prin alte parti ale monarchiei, nu si gasira léculu nici pana acum'a.

De la crisea ministeriala din Viena, nu sperámu nici unu bine pentru monarchia, cáci a degeneratu la o simpla cestiune de persóne. Fiindu cá acést'a e acum faci'a causei, Imperatul face dóra bine cercandu se impace persónele, ceea ce credemu cá-i va si succede. Apoi trebile vor merge casi pana acum'a, asiá cam intr'o dunga pentru natiunalitati. Asemene crise ministeriale, in cari se bancróte numai persónele, natiunalitatile nu le potu dorí, cáci ele dorescu o bancrotare a principioloru de egemonia.

Fiindu vorb'a numai de persóne, diárilé oficióse mi ti-i netediescu si-i lauda pe dd. ministri, ca de o parte se-i desmanie intre sine, éra de alta parte se-i arete mandruti si placuti in ochii publicului. Asiá si-traescu oficiósele viéti'a. Nu e viéti'a tocma frumósa, mai vertosu nu cáci, organelé nedependinte buna óra „Wanderer“, striga dupa ele cá tóte laudele cáte le punu pre Beust si pre colegii lui, naltiandu-i pana la ceriu, tóte le facu numai de dragulu lefloru ce le tragú din „fondulu de dispusetiune“ (sunt 500000 fl. in acestu sicriiu ministeriale).

D. Ollivier dá de mari greutáti, voindu se fórme ministeriu francescu. Partitele nu vreu se se ingagedie cu dsa, cáci prevedu cumca noulu ministeriu are se fie numai pentru a gáti trecerea rapede

la alta epóca. Barbatii de capacitate politica, e naturalu se nu voiéscá a-si dá spinarea in servitiu de punte.

De altminte Ollivier se póte bucurá cáci are modru d'a continuá incercarile sale neinfestatu de atentiunea si faimele diárilé, de órace acestea si totu Parisulu in presinte sunt fórté ocupate si se agita de unu evinémentu sociale straordinariu, este procesulu lui Trauppmann.

Acestu omu, abia de 20 de ani, mecanicu de profesiune, condusu de setea de a se inavuti cu ori ce pretiu, se veri in famili'a Kinck, ce prin munc'a sa si-adunase unu picu de ávere. In modulu celu mai perfidu si mai crudelu ucise pe toti optu membrii familiei, cu pre servitori cu totu, si-i ingropá la campu, pre unulu cáte unulu. A séra lu condamnara pre Trauppmann la mórté.

Cantitatea si calitatea crimeloru sunt dovedi nu numai despre societate, dar si despre capacitatea administrativa a guverneloru.

Din Russia, de unu timpu in cóci, neinctatu sosescu sciri despre comploturi si conspiratiuni secrete in contra Tiarulú si chiar in contra statului. De unadi foile din Odessa vorbiau despre descoperirea unei conjuratiuni a studintiloru, ce si-avea de scopu se ucida pre Imperatul asta-véra candu petrecea in Crime'a. Acum „Ost-See Zeitung“ publica unu reportu detaiatu despre rezultatele revisiuniloru, ce polit'a imperatésca le-a facutu in Petropole si in Moso'a. Este démna de atentiune o proclamatiune a renumitulu Bacunin, ce s'ar fi descoperitu. Acést'a replica reportulu ce existe intre parti'a revolutiunaria muscala si intre cea poléca. Cateva pasuri, ni vor desluci intregulu:

„Intre noi rusii, si intre parti'a catolica aristocrata, asiá-numita patriotica polóna, este numa unu puntu comunu: „sentiuulu de ura in contra statului rusescu absolutisticu, si resolutiunea d'a lucrá la derimarea lui cu veri ce medilóce.“ De aci in colé, intre noi si ei este o prepastia mare ce ne desparte.

„Noi rusii tientiámu a nemici intréga viéti'a de statu a Rusiei, pre candu polonii tindu a reconstitui statulu polonu.

„Visurile poloniloru sunt fórté daunóse, cáci ori ce statu, fie cátu de liberalu si de democraticu, apésá, ca o sarcina mare, viéti'a poporului.

„Dar visurile poloniloru neci se potu

realisá, cáci venitoriulu are se nemicéscá staturile, dar nu se le infintieze.

„Lucrámu impreuna, pana se restor-námu Tiaratulú rusescu. De aci in colo, déca polonii vor perseverá in tendintiele lorú, li vom dechiará rebelu in numele libertátei generalé a natiunalitatiloru.“

Va se dica, revolutiunarii muscali prochiama libertatea natiunala generala, adeca federalismulu natiunale, — pre candu pre aiuria unii domni puternici credu cá natiunalitatile si federalismulu lorú sunt nisce idei slabe ce potu mori.

Se notámu si se judecámu.

Ori cátu ni-ar denunciá contrarii nostri tendintiele si lupt'a natiunale, lumea in cele din urma totu va trebui se recunósca, cá tindemu la cele mai sacre drepturi omenesci, la conditiunile de dezvoltare si esistintia, — luptámu pentru dreptulu de viéti'a publica in statu, ca Romani, cum ne-a facutu Ddieu; unu dreptu ce astadi ni se denéga prin potestatea de statu, cu carea deci stámu in opozitiune.

Dar lupt'a nóstra tiene cam multu; poterile nóstre sunt slabe; o parte mare din ele ne-au parasitu si ni strica indoifu: o data tradandu-ne, a dóu'a impreunandu-se cu contrarii si spriginindu-i in contra nóstra.

Esta adevératu; dar totusi n'avemu se desperámu, nici se esitámu. Scopurile si luptele morali nu sunt ca cele fisice séu materiali; nu numerulu decide, ci pondulu adevérului, poterea argumenteloru. Este numai ca aceste arme se se scia afirmá cu tóta consecintia.

Vreti dovedi? — Cea mai eclatante dovéda este, cá desi unu Wladu, unu Maniu, unu Puscariu, si inca o suta altii, cari una óra luptau in taber'a natiunale, trecura la contrarii, — desi unele parti, unele cercuri, cari alta data ni dedeau celu mai valorosu spriginu in lupt'a natiunale, precum d. e. Beiusiulu anume, prin gresitele lorú alegeri de reprezentanti la dieta, ajunsera a ni ingreuiá si paralisá lupt'a: totusi caus'a nóstra nici n'a peritu nici n'a disparutu de pe tapetu, ma nici n'a perdutu nemic'a din valórea si seriositatea ei.

Va se dica: ea traiesce, macar cá au parasit'o si au tradat'o multi, multi fii si natiunei, si macar cá cei de la potere — au condamnat'o la mórté si isbescu in ea — fora mila, pretotindeni, cu tóte medilócele!

Cumca in viéti'a publica ea, caus'a nóstra natiunale, este condamnata la mórté si isbita pretotindeni si cu tóte medilócele — despre acést'a credemu cá in totu publiculu nostru nu existe sufletu de omu, care se se 'ndoiéscá; dara cá ea totusi traiesce si cá esistintia ei incepe a fi observata chiar si in cercuri, unde ea mai nainte se ignorá: acést'a este ce — intru interesulu ei suntemu detori a constata.

Cartea dlui Dr. Fischhof, de carea vorbirámu la rondulu nostru mai pe largu, a celebratu santulu botexu alu causei de natiunalitate in Austria si a constatatudupatóteregelele logice si politice, cumca ea este plina de potere si de viéti'a, si cá numai ea, recunoscuta si satisfacuta, mai póte salvá imperiulu destramatu.

Dar este cunoscutu cá acum unu anu, candu se agitá in diet'a Ungariei cestiunea natiunalitatiloru, intre toti, atátu de

numerosii membri magiari si magiaroni ai ambeloru corpuri legiuitórie nu s'a aflatu nici macar unulu, carele se recunósca si se apere egalea indreptatire natiunale; asemenea in tóta diáristic'a un-gurésca si nemtiéscá nu s'a redicatu o vóce macar pentru a spriginí pretensiunale natiunaliloru: „astadi, dúpa o domnire absolutissima a magiarismulu asupra-ne, intimpinámu ici-colé chiar cáte pre unu corifeu ce intóna indreptatirea causei de natiunalitate.

Nu vom atribuí multa importantia celor'a ce ni se spunu despre dlu Mini-stru ung. de interne, P. Rajner, cumca densulu se foloseste de tóte ocasiunile binevenite, pentru a-si manifestá dorintia d'a satisfacé pretensiunile natiunalitatiloru si d'a complaná acésta cauza, care prin legea facuta in diet'a tieréi nu este complanata; acést'a póte se fia o prefacere, o metechna; — trebuie inse se marcámu cá o aparitiune cu totulu nóua, candu unu organu mare de publicitate „N. F. Lloyd“ organulu partitei ce reprezenta maioritátea poporatiunei magiare, afa oportunu si are curagiulu d'a tipari si accentuá in program'a sa cumca — „viitoriulu patriei se póte asecurá numai prin realisarea principioloru de libertate si egalitate pentru tóte natiunalitatile si clasele;“ — candu mai departe totu acestu organu facia de antipati'a si opozitiunea ce manifestara guvernamentalele in privint'a federalismulu discutatu in Cislaitani'a, pentru cuventulu cá acel'a introdusu din colo, n' ar poté se fie fora influintia si din cóce de Laita, — cutéza a enunciá cu tóta resolutiunea, cá — „dreptele dorintie ale natiunalitatiloru trebuie se fie satisfacute, ori s'ar introduce din colo federalismulu, ori nu.“

Despre „M. Ujság“, organulu stangei extreme n' avemu se amintimu asta data, fiindu cá acel'a si mai nainte adese ori vorbiá in tonu liberale de natiunalitati: dar for'a violá discretiunea pre cátu mai este aceea inca necesaria, vom spune natiunei nóstre, cá inca de asta véra unii fruntasi, si inca cei mai emininti fecera serióse incercari d'a se apropiá partitei nóstre natiunali si d'a combiná cu ea o programa comunu pe bazele democratiei si a celei mai complete egalitati natiunali, si cá — incercarile de pana acum'a dovedira in acea parte o pricepere si dispusetiuni pentru scopurile si pretensiunile nóstre natiunali multu, multu mai bune si loiali, de cátu mai nainte.

O data legitimitatea si indreptatirea, patriotismulu si necesitatea causei nóstre natiunali, recunoscuté si apretiate de corifeii si organelé opozitiunei magiare, ea, caus'a nóstra in vederea natiunai magiare si-perde veninulu si caracterulu amenintiatoriu, cu care a imbracat'o clic'a domnitória pentru a o pocí si compromite, si — triumfulu ei pre diurnitate este asecuratu.

Firesce deci cá bucurosu notámu astfelu de aparitiuni, ori unde le aflámu, inse acést'a nu va se dica, cá am fi plecati a li atribuí vr' unu pretiu mai mare de cátu merita ele; nu sunt ele in ochii nostri castiguri practice reali; dar sunt dovedi destulu de invederate, cá caus'a nóstra nu este considerata de mórtá chiar nici de cátra aceia, cari o decretara de mórtá; ea traiesce nu numai in inim'a nóstra, ci si in consciintia contrariiloru nostri; ea are viitoriu — in mani'a fiiloru slabi de angeru, proditori si tradatori ai ei.

TELEGRAMU.

Redacțiunii „ALBINA“ în Pesta.

AR A.D.U. 30 decembrie. Stanescu propoziți de alegătorii cercului Chisineu, alalta-ieri s'a infatisiatu in cercu, fiindu condus de unu conductu imposantu la Chisineu, unde naintea multimei numerose, carea reprezintă 13 comune, si-a desfasuratu programulu seu, res...

Romanii orientali.

Mai bine de o mija si diupetate de ani, unu poporu romanicu in resaritul Europei lupta pentru existinta sa, libertatea sa si patri'a sa. Intra cercustantiile cele mai grele, sub loviturile cele mai aspre ale sortii, incunjurati de slavi, magiari, turci si tatars, romanii orientali, urmatorii colonieloru ce Traianu Imperatulu le duse acolo spre impoporara Daciei subjugate, au sciutu se se sustiena in datinele lor...

Dar totusi multu au luptatu si multu au suferitu romanii pre acestu pamentu clasicu alu Daciei stravechie, si neci si-au finitu lupta, neci si-au golitu anca pocalulu suferintieloru. In adeveru, o parte mare din patri'a antica, se bucura astadi de cea mai mare libertate si autonomia, de unu guvernul propriu nationalu si de o dinastia ereditaria, intielegemu principalele unite Romania. Dar nedisputabilu ca partea cea mai mare a romanilor, si astadi anca sub apesariile magiare, rusescoi si turcescoi, e desbracata de tote drepturile nationali si de tote libertatile...

mare. Romanii din Ungaria, din Transilvania si din fruntaria imperiu fecera, la tota intemplanrea, cea mai aspra esperiinta, ei paresiti de toti si persecutati de toti, au trebuitu sesuferi secle intre-gi celor mai mari apesariile posibile, si multe dreguri in parte pierdute. Tota stiintilele de stiinta ori-ginile lor, dreptu si justitiu, ca cei vorbitori si scriitori, l'ave-

Unu istoricu magiaru de renume marturece apriatu ca, nici odata ungurii n'au potutu supun'e cu arme pe romanii in stravechiile tienu-turi ale patriei lor, ci ca ei de buna voia au primitu alianța cu Ungaria. Ce urmari avu pentru ei acesta portare fratiesca din parte-le, trebura se esperieze curundu. Falangea feudala-clericala a Ungariei, curundu reduse in sirurile sale pe maiortatea aristocratiloru romanii. Lig'a nationala, conjuratiunea celor trei natii indreptate din Transilvania, a natiunei aristocratiloru (asiis-numita natio nobilium a magiari-loru si renegatiloru) a natiunei seculorului si a privilegiatului natiunii sasescoi, in contra natiunei (romane) a patrie ce era numai tolerata, forma arma ce purcese ad extirpandam progeniem Valachorum si resboiulu de stirpire se incepu. Papii ateliiau pe regii ungurescoi in contra sismaticului poporu alu Romaniloru, si istoria ni spune cumca regele Sigismundu togma la conciliulu din Lucca a propusu stirpirea Romaniloru intru interesulu crestinismulu. Romanii inise din Transilvania si din Ungaria, in mania sau tocm'a in urmarea acestei apesari fecera revolu-tiuni mari, asia in anii 1437, 1514 sub Dogia in Ungaria si 1784, care ultima revolutiune mare multu istorici o privescu de eminentu sociala. In fine se resculara romanii in 1848 a-si apera libertatea si drepturile de poporu, si aprupe la 40,000 de viptime avura se deplanga in acesti ani de spama. Marea adunantia nationala a romanilor din Transilvania, de la 1848, areta pre invederatu spiritulu de impaciure si inbirea de libertate a acestui poporu.

Proclamandu-se romanii de a patrie natiune egal indreptata in Transilvania, apromisera tuturor celorlu lalte natiiu fratietate si credintia, in catu acestea li vor recunosea drepturile lor. Dar asta nu s'a intemplantu, si astadi anca romanii, magiarii, si sasii stau ca inimici unii in fati'a altora.

Inse fiindu, ca romanii acele revolutiuni le-au facutu in contra apesatoriloru lor, areta destulu de apriatu vointi'a loru resoluta, si poterea de a-si validita existinta si drepturile. Capacitatea poporului se manifesta in desvol-tarea spirituala cea de totu rapide, ce s'a incepu de la 1848. Romanii, caora pana la 1848 mare parte li era eprija prin lege de a umbla la acela, astadi in 1869 stau a latuseu magiari-loru ca natiune de o potriava. De aceea, este ne-dreptate, deca astadi se afirma desprocei ca in

Ungaria ar sta pe trepta cea mai de jos a culturei. De curundu foi'a magiara „Ellenör“ a accentuatu diliginta si aptivitatea romaniloru in fati'a decadintei spirituale a domnitorei aristocratice. Si dora magiari aristocratice Ungaria prestea o parte de milioane, carei sunt investiti (feudati) e tote oferte de stiinta, se fie cea cari forme de spirituale a magiari-loru? Inainte se vorbescu de cultura magiara, de catu de mare. Se potu etigeta catu de forbitu a fostu pentru romanii foculu din purgatoriulu domniei magiare, deca absolutismulu li s'a prezentatu casi o binefacere mare, casi o oasa dupa lung'a pribegire in desertu, de alta parte ni potemu face unu conceptu despre ceea din lantulu ale Ungariei, deca nu numai romanii ci si cele lalte natiunalitati, tote o spunu apriatu, cumca absolutismulu li era cu multu mai dregu de catu desprocei a natiunii magiare. Absolutismulu avu in fine o socotela de a cea bunetate ca, barem in comerciulu de dreptu privatu a creatu ordine, nepartialitate si egalitate intre cetatienii statulu.

Pre dualismu sunt superate tote natiunalitatile negermane si magiare; dar, nici o natiune n'are atata cauza casi Romanii d'a fi in contra dualismulu. Romanii Transilvaniei fura de a dreptulu sacrificati acestei forme de statu. Ni aduc-mu forte bine a minte ce disese in asta privintia unu ministru austriacu: „Trebuie se sacrificamu ceva si unguriloru,“ dise elu, aretandu spre Transilvania si spre romanii. Si intr'adeveru, prim'a conditiune a impacatiunei fu escortarea Transilvaniei si a Romaniloru in manile unguriloru. Cum ai be apa rece, Transilvania ni ti-o incorporara la Ungaria, drepturile santionate ale natiunei romane fura cassate. Man'a libera a ministeriulu magiaru plan'a si anca plan'ea dupa draga voia peste destinele Transilvaniei.

Cum chivernisira magiarii pana in d'a de astadi, cetitorii nostri acin pre bine. E de accentuatu aci numai cercustanti'a ca, dualismulu restituindu domnia magiara a anulu 1848, a desceptatu prin acest'a tote consecintiele nefericite ale aceleia. Politia magiara de mai nainte, in contra poporaloru din orientu este reluata, si urmarea acesteia e de o parte fura magiarisarii, de alta parte opusetiunea nemagiariloru.

Dar politica magiara nu vre se se opreca numai la natiunalitatile Ungariei, ci vre se imbrace unu caracteru eminentu orientale. Idealulu politice magiare e realizarea misiunii civilizatori'e a magiariloru in orientu, adeca domnirea pana la marea negra. In acestu punctu, asta politica vine in mare colisiune cu natiun-tiele tieriloru dunarone.

Portarea ostila a guvernulu magiaru contra Romaniei, nu mai este secretu. Chiar organizatiunea honvidiloru s'a intetit cu privire la inarmarea din Romania; astu-felii se intempla si din asta parte. Deci temerile reciproce existu in mare mesura. Romania desclinita are motivu a porta grige de politica magiara. Se seie de comunu ca la coronatiunea unguresca flamura Romaniei, precum si a altor tieri de la Dunare, fura inchinate naintea regelu ungurescu. De alta parte, romanii din Romania libera privescu politica agresiva a magiariloru contra conationaliloru din Ungaria si Transilvania de

unu periclu mare si pentru ei insiai. Acestei temeri, ministeriulu Bravu nu ia de se expresiune a nume. Desi acum e linisce in Romania, temerile nu s'au delaturatu defelii. Deci de va veni totu asi'a, e neincunjurabilu unu conflictu intre statulu magiaru si celu romanu. Ca politica magiara, carea umaresce pana la estremu in omnia preste cele lalte natiunalitati, ar fi buna, ne induoimu neconditionatu. Urmasii unu conflictu cu Romania ar fi neincunjurabilu pentru magiari, caci potu si securi cumca in asemenea casu vor ave in contra loru pre tote natiunalitatile nemagiare. Mai bine deci e pentru magiari se incunjure conflictulu prin aceea ca vor fi cu dreptate catra natiunalitatile din Ungaria.

Parorile nostre nu-su culese din ventu, ci se bazeza pre fapte istorice. Regii ungurescoi de multu se luptau cu principii romanescoi, si in multe batai ferbinti se lovira. Ne induoimu ca ar fi de preptatita a jocu, carea se esep-totu a magiari, cumca cu unu consentu de honvidi ar mena pe fuga tota armata romanesca. Din contra ni areta istoria ca de cate ori regii ungurescoi faceau cate o invasiune inimica in tierile romanescoi, pururia retornau batuti si cu perdiri mari, ca in adeveru principele Mihaiu Bravulu a cuceritu Transilvania de douo ori, dar regii ungurescoi retornau pururia cu manile gole.

Preste acest'a romanii afirma cu dreptu deplinu ca ei din vecime au fostu bulevardulu Europei si vor fi si in venitoriu. Pledeza pentru acest'a forte remarcabilu cercustanti'a ca Papa, infimiculu sismaticiloru, l'a numitu pe domnulu Moldaviei Stefanu celu Mare de „luptatoriulu lui Cristosu.“

Astu feliu am fi privitu desvoltarea unu poporu, alu caruia venitoriu intre poporatiuni-le orientali este mare. Prin numerulu loru, prin potintia loru spirituala, prin pusetiunea geografica, prin simpatiele ce le posedu la natiunile nemagiare, romanii sunt chiamati a joa o rola mare in orientu. Numai banta se-si deo truda ca reu'a aceleia forte mare, de care au patimitu, stasfarea, se adunge din mediloculu loru. Multe colea ar fi astadi la romanii altmintre, deca acestu pecatu stranosiescu nu li-ar fi mistuitu noroculu loru propriu.

Mai vertosa tenerimea romana este eliamata a lucr'a cu poteri unite si din inima curata la luminarea si naltirea spiritulu in poporulu celu apesatu de secle. Caci unde este inima tenerime, acolo e spiritulu venitoriu.

(Din R. North.)

Oradea-Mare, 22. Dec. 1869.

(Ejaptivirea statulu organice la romanii, gr. or. din parochia crasiului interiu. De politica.) In 19. l. e. st. n. dupa colobryarea santei liturgie si eliamarea spiretulu santu, credinciosii, dupa cum li se publicase nainte cu 8 zile, se adunara in sala indatinata de consultare in numeru frumos, unde Domnulu presiedinte Simoone Bic'a protopresviteru, cuprin-diendu si loculu presiediale, cu o cuventare bine ninerita, in carea dede desluceire despre dreptu-nile si detorintiele ce le cuprinde. Statulu organice pentru se care prelincioso, mai departe cuventu despre bun'a ordine, contielegerea si fratietatea ce le recere causa comuna, apoi de-chiara ca s'a desclisat si d'inta, si la propunere DSale alegandu-se de notari D. Teodoru

FOISIORA

Dreptatea fereloru rapitoare.

(Fabula).

Mei frate, on asculta fabul'a despre noi. Se vbi cum dade sortea pre lupi loru de calai: Unu timpu a fostu odata candu droptulu ce-lui tare. Mergea cu multa fela pre-a celui slabu calare, Candu forta cu nlesnire totu darulu predatoriu, Potera-avendu dia fire, trecea de domnitoriu. Pre candu isi insusira si fere rapitoare, Spre nisce blando vite, potera domnitoare. Pre donu pornise tote: pe corbi nevinovati, Mi ti-i goniau de morte porumbii blastemati. Oia trecea de lupa celu lupu de melusica,

Pe vulpe-o bateau repuri, si sioreci pre pisica. Pre-atunci unu lupu de treba (de treba — scintilegi. C'a fostu fera de laba) sub scutul droptei legi, Improcesa pe-o turma: ca lan'a cea oisda. A fostu proprietate de-alui, dropta lupesca. Veni la pertractare. Celu suatu selbatecescu Era'n disputa mare, — e lucru pre firescu. Striga celu ursu ca: „lan'a, de lupu fu la pedata, De turm'a blastemata fora de dreptu luata.“ Er' vulpea deslucisce: „Voi sciti c'alu nostru consotiu, Si neperlise perulu, si turm'a-i nemu de hotiu.“ Conchisera ca lan'a celu lupu a neperli'o, Si turm'a a luat'o, furatu, ori gefuit'o. Er' lupulu ca mania, grai nepergetatu: — „Acum ori-cum se se fie, dropta am nedi-sputatu.“

„Voi sciti, colegi! ca mie pre multu formalitate. Nu-mi place, nici rogare se facu unde-am dreptate.“ — „O fera cavaleria!“ — strigar'ai lui consoti, „Scimu nemulu Teu, e mare, noi te-admiramu cu toti!“ „Suntemu ai Dumitale cu multa plecatuine, De legi, de noi, de condici, de tote poti di-spune.“ — „Dar eca“ — striga turm'a — „la noi unu documentu.“ — „Taceti!“ — replica ursulu — „voi nu aveti cuventu.“ „Ai gustu cu juramenturi, Tu Lupu Pre-Lu-minate, Se-ti sigilezi dreptatea?“ — „Dar ce mai dreptate, Se jure-acusatorulu?“ reflecta-unu melusielu,

— „Taci hotiule limbute si renitontu miseli!“ Duplica lupulu inte, lovindu-lu peste gura, Cu delicat'a-i branca, catu josi diati-i cadiura. — „Do-mi e la socotela facu ori ce juramentu, A mele interese mi-su lucru forte santu.“ Apoi-cu fala lupulu, cum gur'a si deschise, In faci'a tuturor'a, acoste vorbe disc, — „C'a anu ori alta data (nu-mi pesa candu 'a fi) Turm'a ast'a blastemata, de peru-mi me lipsi. Mi-lu preda seu ca dat'am ori io ori altu ori care A mea proprietate, sciu bine, mij se pare. — „Cu cane se fu ruda, de tacu vre-unu adeveru. Se n'afiu n'ale bine si mortu numai se peru.“ — „Sublime adeveruri, o'ce sublim? citvinte Ce santa dreptate ce sante juraminte“

Goldmann, comerciant, câte 20 cr.; I. Morinu 10 cr.

Aceste două liste la o laita facu sum'a de 23 fl. 40 cr. v. a. carea împreună cu cea publicată în nrul 106 alu Albineis'a înaintatu comitetului adhoc în M. Osiorheiu.

Cu acésta suma face sum'a totalé publicată si înaintată prin noi: 1259 fl. 66 cr. (a se vedé nrul 106) + presentii 23 fl. 40 cr. = 1283 fl. 6 cr. v. a.

Redactiunea.

Varietati.

= *Sacrificiu nationalu.* Rs. Dnu Mihail Végheš, preotu gr. cat. ruténu în partea numita itálica (adeca romana) a Oradei Mari, la biseric'a ce fusese odată catedral'a latina, — a donatu 2800 fl. v. a. în fundatiunea seminarului domesticu romanu gr. cat., pentru a se sustiené doi ténéri seminariali romani. Acestu preotu, romanu bravu; si-castigase anca de multu renume bunu cu portarea, esperiint'a si sciintiele ce le posedé si cultivá neinteruptu, — acum acestu renume si-lu perpetuéza prin sacrificiu pe altariulu natiunei. Este unu sacrificiu fórté scumpu si fórté mare, déca vom socoti cá laudatulu preotu e insarcinatu cu familia, cu dóne fetitue tinere a caror'a educatiune e naturalu cá-lu costa multu pe omulu veduvu; preste acést'a se mai socotimu cá sum'a contribuita e adunata, cu multa economie, numai — din salariulu seu celu micu preotiescu. Onóre eterna acestui zelosu si bravu romanu si preotu!

= *Cacova în 17 decembre 1869.* Am onóre, în numele comunei, a face cunoscutu, la 1 Maiu si 20 Noemvre în totu anulu se va tiené în Cacov'a (comitatulu Carasiu) tergu de anu, si Mercuria celu de septemena. Tacs'a de statu, 2 ani nu se va luá. Vasiliu Uta, docinte, în numele comunei.

= *Vinietele pre lunca Crisului.* Pamentulu romanilor l'a binecuvéntatu bunulu Ddiu cutóte bunetatile, dar cultivarea lui, cum o practica romanii, este numai estensiva; — de o cultura intensiva si de o cercetare chemica nici vorba nu s'a facutu pana acum'a, de unde provine cá nici noi cultivatorii lui nu scimu câte tesoure ascunde elu în sinulu seu. Aceste adeveruri ni s'au spusu adese, si cauta se ni le repetimu pururia. Mai multa anca: Nu numai averile din sinulu pamentului nostru ni-su ascunse, dar nici despre produptele lui n'avemu cunoscintia deplina. Acésta asertiune a nóstra o dovedimú ecilatantu cu vinietele din Lunca Crisului. Cine va fi aaditu despre vinurile de acolo? a buna séma fórté putieni, nici chiar vecinii nu le cunoscú, si totusi aceste vinuri sunt de calitate escelinte, éra în aroma întrecu pre tóte vinurile din Ungari'a. Nici unu picu de esageratiune. Me veti întrebá: cum de nu sunt cunoscute în tergulu celu mare de vinari? Aiá cá — precum ne-am plansu adese ori — romanii n'au datina se-si duca produptele la tergu mare, ci a casa le vindu ovreului. Ovrsulu mai departe gasése comperatori pe sub manacá vinulu bunu trece fora se aiba lipsa a merge în tergulu mare. Ni se spune cá nisce ovrei, speculantii de vinu de acést'a, i-au datu cu totulu altu nume în faci'a strainiloru, numai ca se nu atraga atentiunea comerciantiloru de vinu a sup'a Luncei si apoi acestia, se mérga a li scumpi vinulu tocm'a la producatori. Promontoriulu Luncei (comunele Tria, Nadariu, S. Iovu scl) este mai de totu în posesiunea romaniloru, si romanii sunt cei mai dibaci lucratori de vii. Intre proprietarii, celu mai de frunte este, pre cátu scimu, d. Gavriilu Chisiu, romanu de fapte si de intieligintia, carele ca nationalistu zelosu, din averea sa a sacrificatu pentru educatiunea mai multoru ténéri. Romaniloru! N'ascundeti produptele vóstre de la tergulu mare, faceti-le cunoscute luméi ca se aiba pretiu mai bunu si se vi se resplátesca mai bine munc'a vóstra!

= *Despre procedur'a procesuala în Romania si despre terminii ei tecnici,* dise Iepureanu în camera: „Mai înainte veniá tieranulu cu sacóulu cu chartii si judecatoriulu le cercetá si

gasia dreptatea, fara ca celu reclamantu se mai aiba nevoia se vorbésca; adi potu veni cu dreptatea în sinu, dér nu castiga, în faci'a advocatoriloru cu cestuni peremptorie etc.

Aproposito de acesti termeni, am fostu marturu la o curiósá întrevorbire. Acusatulu venise la tribunalu si presiedintele ilu întrebá: — Ce esti domnule, intimatu ori actoru?

— Ba nu, d-le presiedinte, — eu sunt chiamatu.

— Nu te întrebú de esti chiamatu, ci de esti intimatu ori actoru?

— Se me iertati, nému de némulu meu n'a fostu actoru.

Éta ce e adi în judecatorie. Ceva si mai multu: avendu ocaziune se mergu în Iasi, am întrebatu, facendu alusiune la acésta stare de lucruei: — Ei, cum mergeti cu dreptatea?

— Cum se mergemu? Legi nóue, judecatori noui: legile nu cunoscú pe judecatori si judecatori nu cunoscú legile.

Éta domniloru, éta unde ne aflámu astadi cu procesele si cu procedur'a de judecatorie.

Ministrulu de justitia respunde: „Procedur'a nu e delicata séu pré cheltuitória; e din cele mai simple, realisarea ideiloru celoru mai nainstate. Ea e apretuita chiar de straini si mi pare réu cá nu e tradusa n'frantuzesce ca se i se véda de toti simplicitatea.

Dér nu sunt întieleai termenii, se dico. Dér termenii mergu, se immultiescu în raportu cu ideile; termenii noui, ideii nóue. Si'n finance s'au introdusu termenii noui, nu mai sunt rabóje.

= *Politic'a tieranului în privint'a starii materiale a preotului.* Pre siesulu celu frumosu alu Tisei, aprópe de Orade, este comun'a G. ce de cátu va tímpu si-are unu preotu ténérú în persón'a parintelui T. Comun'a este dintre cele amestecate, adeca sunt în ea si romani si unguri. Parintele T., anca din verst'a de gimnastu, avea mare inclinatiune spre filosofia, dar sciindu cá acést'a la noi astadi nu póte fi unu studiu de pane, inclinatiunea lu duse la o sciintia aurora si-lu bagá în teologia, din teologia eal apoi preotu în astaparochia. Densulu si astadi continua ase se ocupá de studie. Éca o di frumósá de véra dar despre o parte se vedu pe ceriu nisce nuori ce amenintia cu plóia. Preotulu se vede silitu a dá studiulu la o parte si a alergá se-si fáca fénulu capitia (cláie) ca se nu-lu prinda plóia imprasciatu si se-lu strice. Unu copilandru face preotulu pe servitoriulu. Éca cá-su doi inel la lucrú. Copilandru dá preotulu fénulu cu furc'a, éra preotulu-filosofu se urca pe capitia ca s'o cladésca. La cáti-va pasi, mai multi romani priviau din departare cum scie preotulu se cladésca. Capitia e mai gat'a, candu deodată se restórna cu preotu cu totu. Se pune parintele a o cladé de nou, si éra se restórna. Romanii nostri steteau si priviau. Veni unu unguru si acest'a delocu se duse: „Lasa, parinte, s'o cladésca eu, cá la de acestea nu întielegu preotii.“ Preotulu romanu nu-si potea splicá promtitudinea ungurului si nepasarea malitiósá a romaniloru. Cerú aplicatiuni de la unu popórenu betranu ce-i érá confidentu. Betranulu i desluci astu-felu: Romanii vedu cá preotulu este, prin intieligintia sa, superioru loru. Numai seract'a este carea ilu mai tiene pe preotu obedientu tieraniloru. De aceea tieraniloru nu li place ca preotulu se se imbogátésca, temendu-se cá apoi, inzestratu si cu intieligintia si cu avere, ii va portá de nasu dupa draga voia lu.

— Dar ungurii (replica preotulu) de ce si-ajuta pre ai loru preoti?

— Ungurii acestia (deslucése betranulu) calvini, au de multu scóle bune, sciu ceti si scrié, sunt ómeni inteliginti. Densii sunt dara securi cá preotulu loru nu-i mai póte portá de nasu, ci din contra ei au se traga fólse din starea cea buna si intelectuala si materiala a preotulu loru.

Intr'adeveru acésta politica a tieraniloru nostri în privint'a starii materiale a preotulu, este de condamnata, — preotii inse o potu nemici prin aceea cá vor respandi intieligintia în poporu pentru ca acést'a se nu se mai téma de portatu de nasu.

(f) *Similis simili gaudet.* Imperatés'a Franciloru Eugenia caletorindu spre Oriinte cercetá, precum scimu, si Constantinopolea. Sub restimpulu petrecerii ei acolo în capitalea

de pe malulu Bosporului, unulu din suit'a ei, anume c. de Brissac caruia érá incrediuta conducerea caletoriei, deveni obieptulu unei necontenite urmariri si interesari din partea unui turcu ce érá în totu loculu de fatia pe unde mergea Eugenia cu suit'a ei. C. de Brissac a observatu acésta afectiune fatia catra persón'a sa, si voindu se scia cine e acelu omu imbracatu în uniforma militara de auru, întrebá de unu ampoiatsu turcescu se-i spuna cine e acelu individú ce se pare a fi ginerariu? Nu e ginerariu, — respunde întreatulu, ci e siefulu eunuciloru. C. de Brissac fú acum si mai curiosu si doriá cu ori ce pretiu se scia caus'a de ce se intereséza tocm'a siefulu eunuciloru de elu. Medilocii una convenire, si-lu întrebá. Siefulu eunuciloru i descoperi acum cu cuvinte calduróse simpatia si afectiunea, si aminti cá caus'a e impregiurarea aceea, fiindu cá vede cumca si c. de Brissac ocupa totu acelu postu la Maiestatea Francésca, ce-lu ocupa si elu la cea turcésca. — Amintimu aci cá suit'a Eugeniei constá în preponderantia din feméi.

(†) *Congresulu internationalu de arheologia si de antropologia preistorica ce s'a tienutu estimpu în Danemarca, si-va tiené adunantia V., din a. 1870 în Bologna (Italia) sub patronatulu principelui Umberto.* Presiedint'a e. menita contelui Gozzadini, éra secretariatul în comitetulu de organizatiune, profesorulu G. Capellini. Amesuratu unu decretu alu Victoru Emanuilu, una espositiune de antropologia de arte si industria din timpii preistorici va coincide cu reuniunea congresului.

= *Acestia nu sunt oficii romani din granit'a militara, ci slavi.* Cei romani nu se ocupa (cu putiena exceptiune) de afaceri nationale, dar cei slavi éta cum vorbescu ministrului imp. de reabelu prin o epistola deschisa, publicata în „Zuk.“: „Jurnalulu militare numesce pe locuitorii din Bucele Catarului (pe rescolati) de canibali, desi sunt supusi austriaci, pe poporatiunea crestina din peninsula Balcanului o numesce „canalia panslavista.“ Ei bine, 16 millióne cetatiéni din imperat'a austro-ungurésca, apartienú la ras'a acestei „canalie panslaviste,“ si póta asemiene sentieminte, déca nu în privint'a politice, celu putienú în privint'a literaturéi, moralei si intieligintiei. Adeveru cá putienú tienemu la ceea ce dice acelu „omu de némtiu,“ dar trebuie se protestámu cu energia contra vorbeloru unui astu-feliu de colegu. Suntemu oficii în armat'a austriaca, si intru interesulu suveranului nostru sperámu cá nu va întârdia tímpulu în care, libertatea si egalitatea nationala se va estinde peste tóte popórale monarchiei austriace, preste slavi casi peste nemti, peste magiari casi peste romani. Armat'a anca are unu interesu viu d'a se restitui pacea nationala. Mai multu de diumétate din armat'a austriaca se compune de eleminte slave, sentiemintele nationale sunt puternice în rondurile armatei nóstre. În 1848 nici unu regimentu slavu nu si-a violatu credint'a, si acést'a cáci în mediloculu loru nu erau nici „grenadiri nemtiesci“ nici „husari magiari.“ Viena 17 decembre 1869. Mai multi oficii de nationalitate slava.“

= *Literatur'a.* Cetimu în „Adun. Nat.“ urmátóriele: V. A. Urechia, a terminatu o piesa nóua, intitulata: „Mircea I.“ Acést'a piesa se va representá pentru prim'a óra în beneficiulu dómnéi Matilda Pascali. — Dimitrie Bolinteanu, neobositulu cultivatoru alu literaturéi romane, a pusú sub tipariu unu volumu de poesie, din cari cele mai multe nu s'au publicatu inca nicairi. — Domnulu deputatu Lazarescu a predatu comitetulu teatralu din Bucurescu o comedia intitulata: „Boierii si tieranii,“ carea se va representá nu peste multu.

Escrisere de concursu.

În urm'a inaltei ordinatiuni a Ministeriulu reg. ung. de Cultu si Instructiune publica Nr. 22148. 1869. se face d'in partea deputatiunei fonduriloru scolari gr. or. d'in Pest'a cunoscutu, cá au devenitu în vacantia mai multe stipendie d'in fundatiunea lui Atanasiu Balla, pentru studinti de ritulu gr. or. cari absolvira scólele elementari si nu studieza nice la colegiile reformate d'in Dobritinu si Sárospatak, nice la gimnasiulu evangelicu d'in Posioniu unde si asté sunt stipendie de ale fundatoriu-

lui numitu, ci la alte gimnasie, séu la Univers. d'in Pest'a ori la cea d'in Vien'a séu pentru aceia, cari studieza teologi'a în Carlovitiu. Cei ce vor fi consangeni cu fundatoriulu se vor preferi.

Doritorii de a capeté vre unulu d'in stipendiele acestea au a-si asterne cererile cu urmátóriele documinte:

1. Cu documentu despre pusetiunea publica ori privata a parintiloru séu altoru consangeni.

2. În casu de consanginitate cu fundatorulu, cu testimoniu demnu de credintia despre acést'a. Suplicele astfelii instruate, au a se tramite celu multu pana în finea lui Ianuariu 1870 s. n. în localitatea, oficiulu deputatiunei fonduriloru scolari, gr. or. în Pest'a, Strat'a arborelui verde (Grüne Baumgasse) Nr. 23.

Pest'a 1830. nov. 1869. (1-3)

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din Siagu, îndiestrata cu emolumintele de o gradina, una sesiune de pamentu parochiale, 23 chible de gráu, si stol'a de la 75 de case, se deschide concursu pana în 20. Ianuariu 1870. pana candu doritorii de a dobandi acésta parochia sunt avisati recursurile lorú provédiate cu estrasulu de botezu si cu atestatulu consistoriale despre calificatiunile lorú, adresande catra sinodulu parochiale distr. Domnu Protopresviteru a Timisiorii a le substerae.

Siagu, în 15. Decembre 1869.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea:

Mel. Dregheciu m. p.

Prot. Timis.

(1-3)

Concursu.

Pentru inlocuirea cu preotu a vacantei parochie din comun'a Czeckze în cott. Biharii Tractulu Pestesului se deschide concursu pe a treia di de craciunu a. c.

Asta parochia numera 70 de case fie-care da preotulu o vica de bucate, sunt 8 lantieri de pamentu aratoriulu cortulu liberu la stolele preotiesci.

Celu ce doresce a avé asta parochia, trebuie se fie romanu si teologu absolutu, apoi recursulu seu compusu în form'a pescrisa de statutulu org. trimita-lu la protopopulu districtualu.

Czeckze 5 dec. 1869.

(12)(3-3)

Comitetulu parochialu.

În urm'a avutei contielegeri: J. Fassie, m. p. protop. Pestesului.

Concursu

carele, dupa contielegerea cu Rever. D. Admin. protopresv. Nicolau Beldea se escrie pe vacant'a parochia gr. orien. din comun'a Selesiu-Cighirelu în comitatulu Aradului, Protopresviteratulu Vilagosiuului — carea e incopciata: cu una sesiune de pamentu aratoriulu, — venitulu stolarulu si birulu de la 80 de case.

Cei ce voiescu a ocupá acésta parochia sunt avisati, a-si trimite recursule lorú instruate în întielesulu „Statutulu Organieu“ subscrisulu în comitetu parochialu, pana în 24 decemvre calen. vechiu, anulu curinte.

Selesiu-Cighirelu 9 Decemvre 1869.

(2-3) (14)

Comitetulu parochialu.

RESPUNSURI.

Dloru S. D. si P. T. Caus'a „Asoc.“ si „Copia petit.“ Afacerile de caracteru personale privatu sunt a se complaná între noi privatu, si déca n'ar avé rezultatu, primimu a le trece în publicitate. Altmintre contra dlui Stanescu în momentu publicarea acestor'a ar aduce prepusulu de rancóre si isban'la privata si din partene si din parte-ve, semonandu a denuntiatiune alegatoriloru din Ch.

Dlu A. G. în Sarav. Bani trimisi pentru cart'a Banatulu i-am datu dlui B., éra densulu astadi e în Viena pentru completarea opulii. Diurnalulu Ti-lu trimitemu.